

3 1761 03937 5019

BT
320
E7
1816
c.1
ROBARTS

LIBRARY

E 6536

DES. ERASMI ROT.

CONCIO

DE PUERO JESU

OLIM PRONVNCIATA A PVERO

IN SCHOLA IOANNIS COLETI

LONDINI INSTITVTA

IN QVA PRAESIDEBAT

Imago Pueri Jesu

DOCENTIS SPECIE.

LONDINI

TYPIS I. ET I. B. NICHOLS, ET S. BENTLEY.

M.DCCC.X.VI.

IOANNI . SLEATH . S.T.P.S.A.S

SCHOLAE . PAVLINAЕ . ARCHIDIDASCALO

DE . AMICIS . DE . SCHOL . EIVSD . ALVMNIS

DE . RE . PVBLICA

OPTIME . MERENTI

HANC . REDINTEGRATAM

DES . ERASMI . ROT . CONCIONIS

DE . PVERO . IESV

EDITIONEM

SVMMA . CVM . OBSERVANTIA . AC . FIDE

D . D . D

SAMUEL . BENTLEY

L. S.

E forte putas supervacanei me quid-dam operis insumpsisse, qui opus-culum Erasmi denuo typis commi-serim, id te monitum velim, quād præstantissimus ille Roterodamus Concionem hanc in usum celeber- rimæ Scholæ à Coletō, sibi amicis-simo, fundatæ, ipsius Coleti rogatu scripsit. Gratam igitur me rem facturum confido, cum studiosis omnibus, tum iis præcipue, qui ex illa Schola, tanquam è fonte puro et perenni, aquas vivas sinceræ institutionis hau-serint, si beneficiorum inde acceptorum haud immemor, operam do, ut oratio illa vere aurea, quæ Scholæ Co-letinæ, nedum Britanniæ nostræ universæ, maximo honori est, quæque in infinitis fere viri eloquentissimi operibus exemplaribusque perantiquis latebat, separa-tim in lucem proferatur.*

In editione hac comparanda usus sum duabus editionibus Frobenianis anni MDXL. quas, ut videtur, v. cl. Joannes Clericus in editione Erasmi Opp. Omn. anni MDCCIV. secutus est. Has editiones cum duabus prioribus (anni MDXIX.) diligenter contuli; quæ si quid inter se discrepent, id ad calcem paginæ notavi. Omnia denique, amice Lector, nitide atque accurate tibi ante oculos exhibere conatus sum. Vale. S. B.

* “Concionem de Puerō JESU pridem scripseram rogatu “Joannis Coleti.” Erasmus Joanni Botzhemo, Basileæ, ter-tio Kal. Feb. anno à Christo nato MDXXIV.

Erasmi Opp. ed. Cler. tom. I. sub init.

Exemplaria ERASMI Concionis de Puer JESU
in libris infra scriptis,
in MUSEO BRITANNICO adservatis,
continentur.

- I. Enchiridion Militis Christiani, &c. Basileæ, apud Joannem Frobenium, MDXIX. 8°.
- II. Idem. Coloniæ, apud Eucharium Cervicornum, MDXIX. 4°.
- III. Omnia Opera Des. Erasmi Roterodami, &c. Basileæ, apud Hieronymum Frobenium et Nicolaum Episcopium, MDXL. fol.
- IV. Enchiridion Militis Christiani, &c. Basileæ, apud Frobenium et Episcopium, MDXL. 8o.
- V. Desiderii Erasmi Roterodami Opera omnia, &c. [Ed. J. Clerico.] Lugduni Batavorum, MDCCIV. fol.
- VI. Vita Coleti, Auctore S. Knight, MDCCXXIV. 8o.

“De Erasmi lucubrationibus, quod scire vis, ordine tibi nunc
“perscribam. * * * Est etiam in manibus Concio de Puer
“JESU: in qua Puer ille pueros ad modestiam, tolerantiam,
“humilitatem, vitæque castimoniam hortatur: hanc oratio-
“nem non dubito quin aliquando legeris; fuisti enim à primis
“annis earum rerum studiosior, quæ ad mores animi tui
“componendos attinerent,” &c. * * * Adrianus Barlandus
Cornelio fratri suo, Lovanii, anno MDXVI.

Erasmi Opp. ed. Cler. tom. III. 1583.

CONCIO DE PVERO IESV
PRONVNCIATA À PVERO
IN SCHOLA COLETICA
NVPER INSTITVTA LONDINI*.

* Ita se habet titulus apud Frobenium, MDXIX.—apud Cervicorn. Colonizæ, ejusdem anni,—et apud Frob. et Episcopium, MDXL, 8°: aliter vero apud Frob. et Episcop. MDXL. fol. et apud Joannem Clericum MDCCIV.

DESIDERII ERASMI ROTERODAMI
CONCIO DE PVERO IESV
PRONVNCIATA A PVERO
IN NOVA SCHOLA IOANNIS COLETI
PER EVM INSTITVTA LONDINI
IN QVA PRAESIDET IMAGO PVERI IESV
DOCENTIS SPECIE.

CONCIO DE PUERO JESU.

UE R apud pueros verba facturus de ineffabili pueru JESU, non optarim mihi Tullianam illam eloquentiam, quæ brevi atque inani voluptate aures deliniat. Quantum enim abest CHRISTI sapientia à sapientia mundi (abest autem immenso intervallo), tantum oportet Christianam eloquentiam à mundana differre eloquentia. Sed illud unà mecum ardentibus votis impetratis velim ab optimi JESU * Patre DEO, à quo ceu fonte bonorum omnium summa profiscitur, quiique solus

Invocat
puerum
JESUM.

* optimo Patre — *edd. Frob. et Cerv. 1519, et Frob. 1540, 8°.*

fœcundo illo suo Spiritu linguas infantium reddidit * disertas, vel è lactentium ore laudem absolutam depromere solitus: ut quemadmodum omnis nostra vita non alium exprimere debet, quām ipsum, de quo dicturi sumus, JESUM, ita et Oratio nostra illum sapiat, illum referat, illum spiret, qui et verbum est Patris, et verba vitæ solus habet, cujus sermo vivus et efficax penetrantior est quovis gladio ancipiti, ad intimos etiam cordis recessus penetrans: utque ipse, de cujus ventre flumina promanant aquæ vivæ, non gravetur per organum vocis nostræ veluti per canalem, in omnium vestrum animos influere, multoque gratiæ cœlestis irrigare succo. Id ita futurum confido, commilitones mei carissimi, si piis votis purgatas, ac vere sitientes aures adjungetis, eas videlicet aures, quas æternus ille Sermo requirens in Evangelio, Qui habet, inquit, aures ad audiendum, audiat. Nos porrò cur non audeamus rem hanc arduam quidem illam, sed tamen piam aggredi? præsertim ipso adjutore DEO, in quo hoc plus potest mortalis infirmitas, quo minus suis

* reddit — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

nitur viribus, et in quo Paulus omnia se posse gloriatur.

Jam vero cum tanto studio flagrent isti qui mundanæ, hoc est, Diabolicæ miliuæ dedere nomina, ut suum quique ducem laudibus vehant: nobis quid prius, aut antiquius esse debet, quām ut Præceptorem, Vindicem, Imperatorem nostrum JESUM, ac eundem quidem omnium, sed tamen peculiariter nostrum, id est, puerorum Principem, certatim piis celebremus præconiis? Hunc in primis cognoscere studeamus, cognitum laudemus, laudatum amemus, amatum exprimamus atque imitemur, imitantes eo fruamur, fruentes immortali felicitate potiamur.

Pueris puer
JESUS lau-
dandus.

Sed in tam ubere, tamque immensa rerum copia, unde, quæso, initium, aut ubi finem nostra reperiet Oratio? cum is, de quo loqui paramus, fons sit, vel (ut verius dicam) océanus bonorum omnium. Verum ut ipse natura incomprehensus et infinitus, tamen sese velut in arctum cohibuit contraxitque, itidem et nostra Oratio in explicandis ejus laudibus, quæ modum nesciunt, modum tamen ipsa sibi faciat oportet.

Admiratio,
amor, et
præmium,
invitant ad
gnaviter
agendum.

Equidem tria potissimum esse video, quæ vel discipulorum, vel militum animos solent ad gnaviter agendum inflammare: ea sunt ducis admiratio, amor, et præmium. Itaque quo Præceptoris nostro ac Duci * JESU studiis alacrioribus pareamus, agendum singulatim hæc in eo pia curiositate consideremus: Primo loco quām sit suspiciendus undique, ac stupendus: deinde quantopere diligendus, atque ob id imitandus: postremo quām ingens dilectionis fructus.

Ac mos quidem est rhetorum in hoc dicendi genere illustrium Principum adhibere exempla, videlicet, quo collatione crescat is quem conantur laudibus attollere. Verum Imperator noster usque adeo superat omne celsitudinis humanæ fastigium, ut quicquid quantumvis egregium adhibueris, tenebras admoveris, non lucem.

Claritudo
natalium
CHRISTI.

Cujus enim imagines ac natalium splendor non videatur esse fumus, si cum JESU componas, qui quidem ineffabili, imò etiam incogitabili ratione DEUS à DEO semper absque tempore nascitur, æterno summoque Parenti

* dulci — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

per omnia æqualis? Quanquam hujus vel humana nativitas nonne facile Regum omnium claritatem obscuraverit? quippe qui, stupente rerum natura, auctore Patre, afflante Spiritu, pronubo Angelo, citra virilem operam, Virgo de Virgine cœlitus gravida, natus est homo in tempore, et rursum ita natus est* homo, ut neque DEUS esse desineret, neque sordium nostrarum quicquam omnino contraheret.

Jam vero quid eo fingi potest amplius, qui infusus per omnia, nullo tamen loco cohibitus, in seipso manet immensus? Quid illo ditius, qui summum illud est bonum, à quo bona promanant omnia, nec tamen ipse diminui potest? Quid illustrius eo, qui splendor est Paternæ gloriæ, qui solus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum? Quid illo potentius, cui Pater omnipotens universam tradidit potestatem in cœlo et in terra? Quid efficacius eo, qui simplici nutu condidit universa, ad cujus jussum silescit mare, vertuntur rerum species, fugiunt morbi, concidunt armati, pelluntur Dæmones, serviunt elementa, scinduntur petræ, reviviscunt mor-

* est — deest *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

tui, resipiscunt peccatores, denique novantur omnia? Quid augustius eo, quem admirantur Superi, tremunt Inferi, medius hic orbis supplex adorat, ad cuius comparationem summi Reges nihil aliud quām vermiculos esse sese confitentur? Quid eo fortius atque invictius, qui solus mortem aliis invictam, sua morte devicit, ac Satanæ tyrannidem cœlesti virtute demolitus est? Quid triumphantius eo, qui perfractis ac spoliatis inferis, tot piis comitatus animabus, victor cœlos adiit, ibique sedet ad dexteram DEI Patris? Quid illo sapientius, qui tam admirabili ratione cuncta condidit, ut vel in apiculis tot tantaque suæ sapientiæ reliquerit miracula, quique tam stupendo rerum ordine atque harmonia nectit, continet, administrat universa, obiens omnia, nec tamen à seipso discedens, omnia movens ipse immotus, omnia concutiens ipse tranquillus: postremo in quo id quod stultissimum est, universam mortalium Sophorum sapientiam longo superat intervallo? Cujus debet nobis esse gravior auctoritas, quām ejus de quo Pater ipse palam est testificatus? Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum

audite. Quid æque reverendum, atque is cuius oculis perspicua sunt omnia? Quid perinde formidandum atque ille, qui solo nutu potest et animam et corpus in Tartara mittere? Quid autem formosius eo, cuius vultum intueri summa est felicitas? Denique si multis pretium addit* antiquitas, quid illo antiquius, qui nec initium habet, nec finem est habiturus?

Sed fortasse magis convenerit, ut pueri Puerum admiremur, quandoquidem hic quoque stupendus occurrit, usque adeo quod illius est infimum, sublimius est iis quæ sunt apud homines excelsissima. Quantus erat ille, quem infantulum vagientem, pannosum, abjectum in præsepe, tamen cœlitus canunt Angeli, adorant Pastores, adorat et quæ genuit, agnoscent bruta animantia, indicat Stella, venerantur Magi, timet Rex Herodes, trepidat omnis Hierosolyma, sanctus amplectitur Simeon, vaticinatur Anna, et † in spem salutis eriguntur pii! O humilem sublimitatem, et sublimem humilitatem! Si nova miramur,

* reddit — *Frob. et Cerv.* 1519.

† et — *deest Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

quid simile unquam aut factum, aut auditum, aut cogitatum? Si magna suspicimus, quid nostro JESU modis omnibus amplius, quem nulla creatura possit vel exprimere voce, vel cogitatione concipere? Hujus magnitudinem qui velit oratione complecti, is multo stultius agat, quam si conetur vastissimum oceanum angusto exhaustire cyatho. Adoranda est ejus immensitas magis quam explicanda, quam vel hoc ipso magis mirari convenit, quo minus assequimur. Quid ni nos * faciamus, cum magnus ille Præcursor indignum sese pronunciet, qui corrigiam calceamentorum ejus solvat?

Agite igitur, pueri suavissimi, hoc tam inclyto puero JESU Præceptore, hoc tam insigni Duce, sancta superbia gloriemur, hujus sublimitas nobis ad pie audendum animos addat, in hoc uno nobis ipsi placeamus, ut existimantes illius omnia nobis esse communia, nos ipsos meliores arbitremur, quam qui semel tali addicti Imperatori, mundo vitiisve, sordidissimis utique dominis serviamus.

* id faciamus — *Frob. et Cerv. 1519, et Frob. 1540, 8°.*

Adoranda
potius
quam
explicanda
majestas
JESU.

Secunda Pars.

ED admirantur, et contremiscunt etiam Dæmones, amant soli pii. Quamobrem altera hujus orationis pars, ut proprius ad nos pertinet, ita est attentioribus auribus accipienda, videlicet, quot nominibus JESUS sit nobis amandus, vel redamandus magis, ut qui nos et nondum conditos, ante omne tempus amarit in se, in quo jam tum erant omnia. Itaque nativa sua bonitate cum nihil essemus, nos finxit: finxit autem non quodvis animal, sed homines*, et finxit ad sui ipsius imaginem, hoc est, summi boni capaces, ac sacro sui oris afflato spiritum vitalem indidit. Ad hæc cæteris animantibus imperio nostro parere jussis, quinetiam Angelis in nostri tutelam designa-

*Creavit
nos.*

* hominem — *Frob. et Cerv.* 1519.

Dignitas
hominis.

Se demisit
ut nos eve-
heret.

tis, latissimam hanc ac pulcherrimam mundi fabricam nostris addixit usibus. In qua nos velut in admirabili quodam theatro constituit, ut in rebus creatis opificis sapientiam admiraremur, bonitatem amaremus, potentiam veneraremur, quoque id magis fieret, tot animi dotibus ornavit, tam perspicaci ingenii lumine condecoravit. Quid hoc animante fingi poterat vel admirabilius, vel felicius? Sed ô semper felicitatis comitem invidiam! Rursum Serpentis astu in peccatum, hoc est, plus quam in nihilum relapsus est miser. Sed hic tu rursum, optime JESU, quam ineffabili consilio, quam inaudito exemplo, quam incomparabili caritate tuum figmentum restituisti! Nam ita restituisti, ut labi propemodum expedierit, eamque culpam quidam non absurde felicem vocaverit. Omnia debebamus* Conditori, at Reparatori plus quam omnia debemus. Ulro temet ipsum è regno Patris in hoc nostrum exilium demisisti, ut nos† paradiso exactos, cœli cives redderes: nostram humanam carnem‡

* debeamus—*Frob. et Cerv.* 1519.

† in paradiso—*ibid.*.....è paradiso—*Frob.* 1540, 8o.

‡ humanitatem—*Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8o.

assumpsisti, ut nos in tuæ Divinitatis consor-
tium ascisceres : nostrum hunc limum induisti,
ut nos immortalitatis gloria vestires : nostra
tectus forma, nobiscum in hoc calamitoso
mundo complures annos agere voluisti, ut vel
sic in tui raperes amorem: nudus in hanc
lucem, imò noctem emersisti, nobiscum atque
adeo pro nobis vagisti, sitisti, esuristi, alsisti,
æstuasti, laborasti, delassatus es, eguisti, vige-
lasti, jejunasti: tot malis nostris obnoxius esse
voluisti, ut nos ab omnibus exemptos malis,
in tui, hoc est, summi boni communionem
assereres. Deinde per omnem sanctissimæ
vitæ tuæ seriem, quàm efficacibus exemplis
animos nostros inflamas ! quàm salutaribus
præceptis eridis, ac formas ! quàm stupendis
miraculis expergefasis ! quàm blandis monitis
trahis ! quàm certis promissis invitas ! ut non
sit alia commodior via ad te, nisi per te ipsum,
qui unus es via, veritas, et vita. Sed viam non
indicasti modo, verum etiam aperuisti, dum
pro nobis vinciri, trahi, damnari, rideri, cædi,
conspui, vapulare, probris affici, demum in
ara crucis agnus sine macula immolari voluisti,
ut nos tuis vinculis solveres, tuis sanares vul-

Nos inflam-
mavit mul-
tis argu-
mentis.

neribus, tuo lavares sanguine, tua morte ad immortalitatem eveheres. In summa, totum te nobis impendisti, ut tui (si fieri posset) jactura nos perditos servares. Vitæ redditus, toties tuis apparuisti, atque illis intuentibus Patrem repetisti, ut membra confiderent eò se perventura, quo caput jam præcessisse conspicerent. Deinde quo magis confirmares amicos Patre placato, egregium illud perpetui amoris tui pignus misisti, SACRUM illum SPIRITUM, quo mortui mundo, longe verius ac felicius jam viveremus in te, quàm nostro hoc spiritu vivimus. Quæso, quid his summæ caritatis argumentis poterat accedere? Ne hæc quidem tam multa, tam magna flagrantissimo tuo in nos amori sat erant. Quis enim commemorare possit, quot Martyrum mortibus nos ad hujus vitæ contemptum animas? quot Virginum exemplis ad continentiam accendis? quot Sanctorum monumentis ad pietatem sollicitas? quàm admirandis Ecclesiæ tuæ sacramentis communis pariter et* ditas? Ut consolaris, erigis, armas, doces, mones, trahis, rapis, mutas, transformas nos arcanis tuis

Missio
SPIRITUS
SANCTI.

Ad vitæ
contemp-
tum invitat.

* ac — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

literis, in quibus vivas quasdam tui scintillulas
 condi voluisti, magnum amoris incendium
 excitaturas, si quis modo pia diligentia cone-
 tur exutere. Denique, quām undique nobis
 obvius es, ne quando liceat oblivisci tui! Ad
 hæc quām paterne toleras peccantes, quām
 clementer recipis ad te redeuntes! Nec im-
 putas beneficia* tua gratis, nec resipiscenti-
 bus nostra imputas malefacta. Ut subinde ta-
 citis vellicas, ac trahis instinctibus! ut emen-
 das adversis! ut allicis prosperis! ut omnem
 moves lapidem, ut nusquām cessat ardentis-
 sima tua† caritas in fovendis, asserendis, tu-
 endis, beandis nobis!

Peccantes
tolerat.

Sed quām pauca de tam innumeris per-
 strinximus, commilitones! et tamen videtis
 quām sit immensus beneficiorum acervus.
 Eat nunc qui volet, et Pyladas, Orestes, Piri-
 thoos, Theseos, Damonas ac Pythias verbis
 phaleratis efferat, mera præ his nugamenta.
 Atque hæc quidem contulit ultro nihil pro-
 meritis, imò transfugis, atque hostibus, et à
 quibus nihil omnino mutui beneficii redire

* benefacta — *Frob. et Cerv. 1519, et Frob. 1540, 8o.*

† tua — *deest edd. supranotatis.*

Reda-
memus
JESUM.

poterat. Si mediocribus officiis homines ad amandum hominem accendimur, hunc Conditorem, Vindicem, sic amantem, sic pro meritum, non saltem redamabimus? quandoquidem hanc solam gratiam ille à nobis re poscit, quam tamen ipsam in nostrum refundit lucrum. Adamas sanguine mollescit hircino. Aquilæ, Leones, Pardi, Delphines, Dracones agnoscunt ac referunt beneficium: et ô duritiam cordis humani plus quàm adamantinam, si tam inaudita caritate non mitescit! ô ingratitudinem plus quàm belluinam, si tantorum meritorum potest oblivisci! ô singularem impudentiam dicam an potius dementiam, si sic conditus, sic restitutus, sic locupletatus, tanta obrutus beneficentia, ad tantas vocatus spes, quicquam amare potest, præter illum unum, in quo, et à quo sunt omnia, qui que nobis omnia secum impertit.

Porrò autem quanquam* hæc caritas mortales omnes complectitur, tamen nos illi peculiariter debemus, propterea quod in nostrum, hoc est, puerorum ordinem singu-

* hæc mortalis omnis complectitur — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

lari quadam propensione atque indulgentia
fuisse sese, pluribus declaravit argumentis.
Primum quod ita, ut erat Vatum oraculis
promissus, puer parvulus nasci voluit, cum
esset immensus. *Præterea quod adhuc uteri
virginei latebris inclusus, infantis item non-
dum nati gesticulatione †, atque exultatione
gavisus est salutari. Deinde quod statim
innocentium puerorum sanguine, suam nativitatem
voluit consecrari, ut his quasi veliti-
bus, dux invictus bellum auspicaretur. Adde
his, quod instantे morte triumphali Hierosoly-
mam veniens, puerorum occursu, atque officio
decorari, puerorum voce suas laudes decantari
maluit. Jam vero quām amantem, quāmque
solicitum puerorum patronum agit, cum matri-
bus infantes suos offerentibus, ut JESU con-
tactu consecrarentur, discipulis ne possent
admitti vetantibus indignans: Sinite, inquit,
parvulos venire ad me. Neque vero pueris
benedixit tantum, verum etiam negat ulli
mortalium aditum patere in regnum cœlorum,
nisi qui ad parvolorum formam descenderit.

JESUS in
pueros
propensus.

* Propterea — *Frob.* 1540, *fol. et 8°. et Cleric.* 1704.

† gestu — *Frob.* 1519, *et 1540, 8°.*

Pusilli
non offen-
dendi.

Rursum, quām amanter et illud? cum tam graviter deterret ab offendendis pusillis, affirmans magis expedire, ut molari saxo collo alligato præceps in mare detur aliquis, quām ut unum quemlibet ex his parvulis offendat. Atque his quām insigne addidit elogium ad puerorum commendationem! Amen, dico vobis, Angeli eorum semper vident faciem Patris. Gratias agit tibi tuus, tibique dicatus grex, JESU Præceptor, cui quæso ut sacras tuas manus semper admovere velis, et ab omni scandalo procul arceas. Quid illud? nonne magnum amoris indicium, cum, puero in medium collato*, discipulis eum exemplum proponit? Nisi, inquiens, conversi fueritis, et efficiamini sicut parvulus iste, non intrabitis in regnum cœlorum. An non eodem pertinet? cum Nicodemo sciscitanti, qua via possit ad vitam immortalem pertingere, jubet ut denuo renascatur, hoc est, in puerum redeat. Usque adeo CHRISTO duci nostro placuit infantia, ut senes etiam cogat repuerascerē, si modo velint ad † illius admitti con-

* collocato — *Frob.* 1540, 8°.

† in — *Frob. et Cerv.* 1519.

sortium, extra quem nulla salutis spes est. Neque vero à CHRISTO dissonat Petrus cum admonet, ut tanquam nuper editi infantes lac concupiscamus. Neque discrepat Paulus, Filioli mei, inquiens, quos iterum parturio, donec formetur CHRISTUS in vobis. Idem parvulos in CHRISTO lacte potat. Multa sunt id genus* in mysticis literis. Omnino Christianismus nihil aliud est quàm renascentia, quàm repuerascentia quædam.

Christianismus est
repuerascentia.

Magnum igitur, pueri, magnum pueritiae sacramentum, qua Jesus tantopere delectatus est. Non contemnatis† ætatem nostram, quam verus ille rerum æstimator tanti fecit. Tantum demus operam, ut ejusmodi simus pueri, cuiusmodi diligit JESUS. Diligit autem innocuos pueros, dociles, simplices: atque illud interim meminerimus, hanc DEO gratam pueritiam non in annis esse sitam, sed in animis, non in temporibus, sed in moribus. Est enim præposterum quoddam, nobisque magnopere fugiendum puerorum genus, qui mento levi, mente sunt hirsuta, et ætate im-

Pueritia
præpos-
tera.

* id genus loca — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

† contemnamus — *Frob. et Cerv.* 1519.

Pueritia
nova et
Christianæ.

In pueris
nativa
bonitas.

puberes, vitiosa astutia senes sunt. Est igitur novum quoddam pueritiæ genus quod à CHRISTO probatur, pueritia citra puerilitatem, et omnino senilis quædam pueritia, quæ non annorum numero constat, sed innocentia, sed ingenii simplicitate. An non id palam indicat Petrus, cum ait: Deponentes igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et invidias, et detractiones, sicut modo geniti infantes, rationale*, et sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem. Cur addidit rationale*? nempe, ut excluderet stultitiam, quæ hujus ferè† ætatis consuevit esse comes. Cur detrahit invidias, simulationes, ac reliqua id genus vitia, quæ senum sunt quasi peculiaria? nimirum, ut intelligeremus, CHRISTI pueros simplicitate ac puritate æstimari, non natalibus. Ad eundem modum et Paulus, Malitia, inquit, parvuli estote, sensibus autem perfecti. Quanquam est omnino in ipsa puerorum ætate nativa quædam bonitas, et‡ velut umbra quædam ac

* rationabile — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

† verè — *Frob. et Cerv.* 1519.

‡ ac — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

simulacrum innocentiae, vel spes potius atque
indoles futuræ probitatis: mollis, et in quem-
vis habitum sequax animus, pudor optimus
innocentiae custos, ingenium vitiis vacuum,
corporis nitor, ac veluti flos quidam vernantis
ævi, et nescio quomodo quiddam spiritibus
cognatum ac familiare. Neque enim temere
fit, ut quoties apparent Angeli, puerili specie
sese offerant oculis. Quinetiam Magi si-
quandò suis incantamentis Spiritum eliciunt,
in puerile corpus feruntur accersere. At
quanto libentius SPIRITUS ille DIVINUS, piis
ac sanctis evocatus votis, in hujusmodi domi-
cilia demigrabit! Ergo ad has naturæ dotes
si accesserit summi illius et absoluti Pueri
imitatio, tum demum et grati in illum, et illo
digni pueri videbimur*. Etenim sic prome-
ritum quis posset† non amare? Verum enim
vero ea veri amoris vis est, ut ejus quod‡ ames
quam simillimus esse cupias. Quod si in
nobis efficit amor humanus, quantum æmu-
landi studium excitabit amor Divinus, cui ille
collatus, vix amoris umbella est! Proinde si

*Similis esse
cupis ei
quem amas.*

* videbuntur — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

† possit — *ibid.* ‡ quem — *Frob.* 1540, 8°.

vere atque ex animo non verbo tenuis JESUM
amamus, JESUM pro nostra virili conemur
exprimere, vel potius in illum transformari.
Quod si Virum assequi non possumus: saltem
pueri Puerum imitemur. Quanquam hoc ip-
sum facinus est haudquaquam puerile, imò
senilibus etiam viribus majus, sed quod ferè
nusquam succedat felicius quam in pueris.
Etenim quoties negotium ab humano pendet
præsidio, tum robur, ætas, sexus expenditur:
verum ubi gratiæ res agitur, non naturæ, tum
hoc efficacius exerit sese miraculum Spiritus,
quo minus erat opis ac fiduciæ in carne. De-
nique quid dubitemus, aut diffidamus ipso
formante, fingente, ac transformante nos,
quem conamur exprimere? Quis Danieli
puero tantum addidit prudentiæ? quis puelo
Solomoni tantum tribuit sapientiæ? quis tri-
bus illis Pueris tantum adjunxit tolerantiæ?
quis puerum Hely* dignum Divino fecit allo-
quio? quis Nicolao puelo? quis Ægidio?
quis Benedicto? quis Agneti? quis Ceciliæ?

* Heli — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

*Voces puerum Samuelem, priore in Erasmi autographo abbre-
viata, perperam legisse videntur exscriptores puerum Heli, quod
cuivis specimen opusculo huic annexum insipienti facile patebit.*

quis tot tam teneris virgunculis tam masculam
atque invictam virtutem dedit? Profecto,
non natura, sed gratia, et ubi minus succurrit
natura, ibi mirabilius operatur gratia. Hac
igitur freti, magno animo studium æmulandi
puerum JESUM capessamus, nec unquam ocu-
los ab eo velut à scopo deflectamus. Abso-
lutum exemplar habemus, nihil est quod
aliunde petere oporteat. Omnis illius vita,
quid nos sequi debeamus, clamitat. Quid
autem docuit Puer ille purissimus de puris-
simâ Virgine natus, nisi ut omnem hujus
mundi spurcitiam et inquinamenta vitemus,
atque Angelicam quandam vitam jam nunc in
terris meditemur, hoc est, id esse studeamus*,
quod illic semper sumus futuri? Porrò Spi-
ritus JESU cum omnes sordes aversatur, et
odit, tum præcipue belluinam illam, et prorsus
hominem indignam libidinem. Quid autem
docuit nos, natus peregre, editus in tugu-
riolo, abjectus in præsepe, pannis involutus,
nisi ut semper meminerimus nos hic pau-
corum dierum hospites esse, utque calcatis
opibus, spretis mundi falsis honoribus, per

Ubi minus
natura, ibi
mirabilius
gratia ope-
ratur.

Libidinem
odit JESUS.

Tota vita
nos docuit.

* meditemur — *Frob. et Cerv. 1519, et Frob. 1540, 8°.*

pios labores ad cœlestem illam patriam expediti festinemus, in qua jam nunc animo vivamus oportet, etiamsi corporeis interim pedibus terram contingimus? Rursum, quid admonuit in Ægyptum aufugiens, nisi ut inquinatorum commercium modis omnibus devitemus, qui JESUM in nobis, hoc est, innocentiam, ac mundi neglectum conantur extinguere? Quid vero docuit circumcisus, nisi ut omnes carnis affectus, ad CHRISTUM properantibus obstrepentes, amputemus, ac tanquam in nobis ipsis mortui, solo JESU Spiritu ducamur ac vegetemur? Quid docuit oblatus in Templo, nisi ut totos nos ab ipsa jam infantia DEO, rebusque sacris dicemus, consecremusque, ac protinus recenti adhuc mentis testula* JESUM imbibamus? Neque enim ulla † ætas ad discendam pietatem immatura est, imò non est alia magis tempestiva ad discendum CHRISTUM, quàm ea quæ mundum adhuc nescit.

Deo dicatus Puer sanctis studiis insistit.

Jam ipsi apud vos æstimate, pueri, Puer ille sic natus, sic DEO dicatus, quàm sanctis

* testa — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

† illa — *Knight, Vita Coleti.*

studiis totam pueritiam transegerit: non otio, non cibo, non somno, non ineptis lusibus, non stultis fabulis, non evagationibus, quemadmodum puerorum vulgus facit, sed aut parentum obsequiis, aut sacris precationibus*, aut auscultandis doctoribus, aut piis meditationibus, aut sanctis ac seriis cum æqualibus pueris colloquiis. An non hæc et multa similia† summatim complexus est sanctus Lucas, cum scribit ad hunc modum? Puer crescebat, et confortabatur plenus sapientia, et gratia DEI erat in illo. An non palam videtis novum pueritiæ genus? De pristinis pueris dictum est: Stultitia colligata est in corde pueri. De novo hoc auditis, plenus sapientia. Quid adhuc ætatis inseitiam præteximus, cum audiamus non sapientem, sed plenum sapientia puerum? Videte ut omnem rerum ordinem hic Puer invertit, qui loquitur in Apocalypsí: Ecce ego nova facio omnia. Perditur sapientia senum, ac prudentia prudentium reprobatur, et‡ pueri implentur sapien-

* orationibus — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

† cum multis similibus — *Vita Coleti.*

‡ ac — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

tia. Nimirum hoc nomine gratias agens Patri: Quoniam, inquit, abscondisti hæc à sapientibus, et revelasti ea* parvulis. Porrò ne stultam hujus mundi, ac fucatam sapientiam affectaremus, protinus adjecit, Et gratia DEI erat in illo. Is vero demum sapit, qui mundo desipit, et nil nisi CHRISTUM sapit. Is non è Philosophorum libris, non è Scoticis argutiis, sed sincera fide cognoscitur, spe tenetur, caritate devincitur.

Jam vero quàm multa docuit nos, ubi duodecim natus annos, à parentibus furtim subducit sese, ne inter notos quidem, ac propinquos repertus, post triduum denique inventus est! Sed ubi tandem inventus†? num in circulis? num in choreis? num in viis aut foro?. Audite pueri, ubi repertus sit‡ JESUS, relictis parentibus quodammodo fugitivus, et ubi vos versari conveniat intelligetis: In Templo, inquam, inventus est, in medio Doctorum sedens, audiens illos, ac vicissim interrogans. Quid docuit nos JESUS his tam admirandis factis? Non dubium quin rem mag-

CHRISTUS
non cog-
noscitur
ex Scoticis
argutiis.

Quæ doceat
CHRISTUS.

* ea — *deest Frob.* 1540, *fol.*

† inventus est — *Vita Coleti.*

‡ est — *ibid.*

nam, rem seriam, rem imitandam docuerit. Quid autem? quid? nisi ut grandescere in nobis CHRISTO, quandoquidem et in nobis nascitur, et habet suos ætatum gradus, donec occurramus in virum perfectum, et in mensuram plenitudinis ejus? Ergo cum grandescit in nobis, docet ut naturales parentum et amicorum affectus in DEUM transferamus, nihil hic amemus, nihil miremur, nisi in CHRISTO, et CHRISTUM in omnibus. Meminerimus nos verum Patrem, patriam, cognatos, amicos habere in cœlis. Verum, ne quis imaginetur hunc parentum neglectum, fastum, aut inobedientiam sapere, consequitur, et erat subditus illis. Imò, nemo suos parentes verius amat, nemo magis pie colit, nemo observantius morem gerit, quām qui sic contemnit. Quid autem est sedere in Templo, nisi in rebus sacris conquiescere, et ad discendum animum ab omnibus tranquillum curis adferre? Nihil autem vitiis est turbulentius, et otium ac quietem amat sapientia. Jam à quo tandem nos gravemur discere, quām attentas aures præceptoribus* præbere

Sedere in templo.

* præceptor — *Frob.* 1540, 8°.

Præcepto-
ribus obe-
diant.

convenit, cum Puer ille cœlestis, sapientia DEI Patris, in medio Doctorum sedeat, audiens vicissim ac respondens, sed ita respondens, ut omnes ejus sapientiam admirarentur! Neque id mirum, cum is esset, ad quem omnis mundi sapientia stulta est. Præclarares Legum Prudentia, egregia res Philosophiæ cognitio, suspicienda res Theologiæ professio, verum si quis JESUM audiat, illico stultescunt omnia. At nostra responsio, si sapientiæ miraculum excitare non potest, certe sapiat modestiam, sonet innocentiam. Rursum, obsecro, quàm morigeros, quàm obsequentes nos esse decet parentibus ac præceptoribus, quos potiores velut ingenii parentes habemus, posteaquam ille Dominus omnium, cum à parentibus non intelligeretur, tamen subditus illis redierit in Nazareth. Debetur hoc pietati, debetur parentum reverentiæ, ut aliquoties illorum voluntati concedamus, etiamsi nos meliora viderimus.

Sed jam operæ pretium est audire, quàm apto fini Lucas JESU pueritiam concluserit: Et JESUS, inquit, proficiebat sapientia, ætate, et gratia apud DEUM, et apud homines.

Quàm multa quàm paucis nos docuit! Primum, cum ætatis accessione, pietatis item accessionem oportere copulari, ne illud in nos jure dici possit, quod in hominum vulgus divus dixit Augustinus: Qui major est ætate, major est iniquitate. Néve in hoc pulcherrimo certamine unquam restemus, aut nos assecutos arbitremur: sed in morem currentium in stadio, à tergo relictæ negligentes, in anteriora nitamur, ac semper à bonis ad meliora, à melioribus ad optima proficere conemur, donec ad metam, hoc est, hujus vitæ finem perventum erit. Socrates jam* admodum senex perinde quasi nihil sciret, ita semper et à quovis discere sitiebat. Itidem et nos, quo magis in CHRISTO fuerimus, hoc minus nobis placebimus, si modo vere in illo fuerimus progressi. Adeo φιλαντία pestis est et studiorum, et pietatis, ac juxta Fabium, præcox illud ingeniorum genus, non temere pervenit ad frugem vel eruditionis, vel innocentia. Equidem nec ordinem otiosum esse puto apud DEUM, et apud homines, ut intelligamus in primis dandam operam, ut vita

Cum ætate
pietas au-
geatur.

Pergendum
est in via
virtutis.

* jam — deest Frob. 1540, 8°.

nostra DEO placeat. Id agentes, humanus favor ultiro consequetur. Nihil enim virtute pulchrius, nihil amabilius, quam laus hoc magis sequi solet, quo minus appetitur.

Paucis ut potuimus vobis expressimus exemplar Pueri, quem et amare plurimum, et imitari studiosissime debemus. Atque omnino tantum videbimus amare, quantum fuerimus imitati. Rursum, tanto plenius imitabimur, quanto amabimus ardenter. Proinde hoc ipsum ab illo quotidianis ac puris precibus flagitemus, ut nobis donet amore sui flagrare, sui similes evadere, hoc est, castos, puros, incontaminatos, mites, simplices, tractabiles, expertes fuci, ignaros doli, nescios invidiae, parentibus morigeros, præceptoribus dicto audientes, mundi contemptores, rebus divinis addictos, piis literis intentos, nobis ipsis quotidie meliores, probatos superis, gratos hominibus, odore bonæ famæ quamplurimos ad CHRISTUM allicientes. Hæc, inquam, assidue flagitemus, hæc manibus pedibusque conemur, dum habilis ætas, brevi alioqui fugitura. Etenim si recte monuit Fabius, optima statim ac primo discenda:

Oremus à
Christo
amorem
sui.

quid prius disci debet, quàm CHRISTUS, quo nihil est melius? imò quid aliud discere oportet Christianum, quàm eum unum*, quem nosse, vita est æterna? quemadmodum ipse testatur, Patrem orans in Evangelio. Id si curabimus, utcunque pro virili gratiam referemus, tam singulariter de nobis merito, et illi referendo gratiam, ipsum nobis lucrifaciemus. Referemus autem hoc plenius, quo vehementius redamabimus. Porrò, hoc magis illum redamabimus, quo magis vita ac moribus exprimemus. Jam quo magis exprimemus, hoc magis ipso locupletabimur.

CHRISTUS
primò dis-
cendus.

* virum—*Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

Tertia Pars.

Mundus ab initio blandus.
CHRISTUS aggresso dulcescit.

T interim nonnullis forsitan succurret animo, duram hanc esse militiam, repudiatis omnibus, cum CHRISTO crucem tollere. Sed memineritis, fratres dilectissimi, longe diversam mundi et CHRISTI esse naturam. Mundus ceu fucata meretrix, prima fronte blandus nobis et aureus occurrit, postea quo ingrediare altius, qua propius inspicias, hoc magis ac magis tetra, putida*, fellita sunt omnia. E diverso CHRISTUS procul intuentibus durior apparet, dum cruces videmus, dum voluptatum ac vitæ contemptum. Verum, si quis fidenti animo totum sese in illum rejiciat, reperiet nihil esse mollius, nihil expeditius, nihil dulcius. Nisi forte verum non dixit

* putrida — *Frob.* 1540, 8°.

Veritas in Evangelio, cum ait: Tollite jugum meum super vos, et invenietis requiem animabus vestris: jugum enim meum suave est, et onus meum leve. Hæc, nimirum, vere est ardua illa virtutis via, quam et olim tanto ante CHRISTUM utcunque somniavit Hesiodus, primo aditu asperior, progressu semper et facilior, et amœnior. Sed quid tandem asperum videri potest, quo ad tam ingens, tam certum itur præmium? Si, juxta Sapientis dictum, spes præmii minuit vim flagelli, quis in hac momentanea vita, non leve, non dulce judicet, quo cœlestem illam, et nunquam desitaram sibi paret vitam, æternum regnare cum CHRISTO, assidue summum illud intueri bonum, versari in Angelorum contubernio, ab omni malorum metu procul abesse? Quis, oro, tantum hoc præmium, non vel sexcentis mortibus emptum velit? Atqui hoc tantum donativum pollicetur militibus suis Imperator noster JESUS, qui neque fallere potest, neque mentiri novit. Jam apud vosmet ipsos expendite fructus æternitatem, ac magnitudinem, contra, quæ breve hujus militiæ tempus, nimirum, haud longius ipsa vita, quæ

Spes
præmii.

quid aliud est, quām vapor ad exiguum tempus apparens, aut unius horæ somnium.

Sed agedum, de hoc interim inæstimabili præmio sileamus, atque inspiciamus quām abunde magna mercede Dux noster militum suorum labores etiam in hac vita compenset, quamque disparem metant messem, qui mundo militant, et qui merent sub CHRISTO JESU. Audiamus quid ipsi dicant impii in Libro Sapientiæ: Lassati sumus in via iniqutatis et perditionis; ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus. Illecat mundus fucatis bonorum simulacris, quæ nihil aliud sunt, quām mellita venena. Mox attractos, et velut inauktoratos, DEUM immortalem! in quas curas, quas solicitudines, quas turbas, quæ dispendia, quæ dedecora, in quam consciæ mentis carnificinam, in quem infelicem exitum miseros adducit! ut hic quoque jam abunde magnas impietatis pœnas dedisse videantur, etiamsi nulli consequantur inferi. At qui rejectis mundi fucis, in JESUM, hoc est, summum bonum, omnem amorem, curam, studiumque transferunt, totique ab illo pendent, ii juxta promissum Evangelii-

cum, non modo vitam æternam possidebunt,
verum etiam in hoc seculo centuplum acci-
pient. Quid est autem accipere centuplum? Nempe pro fucatis bonis vera, pro incertis
certa, pro fluxis æterna, pro veneno tinctis
sincera, pro curis otium, pro solicitudine fidu-
ciam, pro turbulentia tranquillitatem, pro
dispendiis utilitatem, pro flagitiis integratatem,
pro conscientiæ cruciatu secretum et ineffabile
gaudium, pro turpi atque infelici exitu glorio-
sam ac triumphalem mortem. Sprevisti divi-
tias amore CHRISTI, in ipso veros invenies
thesauros: rejecisti falsos honores, in hoc
longe eris honoratior: neglexisti parentum
affectus, hoc indulgentius fovebit te Pater
verus, qui est in cœlis: pro nihilo habuisti
mundanam sapientiam, in CHRISTO longe ve-
rius sapies, ac felicius: aspernatus es pesti-
feras voluptates, in ipso multo alias invenies
delicias. Breviter, ubi arcanas illas, sed veras
opes CHRISTI, dispulsa mundi caligine, vide-
ris, omnia quæ prius arridebant, quæ solici-
tabant, ea non solum non admiraberis, sed
perinde ut pestes quasdam fugies, rejicies,
aversaberis. Fit enim mirum in modum, ut

Centuplum
accipere.

Præstigias
mundi
CHRISTUS
dissipat.

simul atque cœlestis illa lux animos nostros penitus attigerit, protinus nova quædam rerum omnium facies oboriatur. Itaque quod paulo ante dulce videbatur, nunc amarescit: quod amarum, dulcescit: quod horrendum, blanditur: quod blanditur*, horrescit: quod splendidum ante, nunc sordidum: quod potens, infirmum: quod formosum, deforme: quod nobile, ignobile: quod opulentum, egenum: quod sublime, humile: quod lucrum, damnum: quod sapiens, stultum: quod vita, mors: quod expetendum, fugiendum, et contra. Ut repente mutata rerum specie, nihil minus esse judices, quām id quod esse videbantur.

Ergo in uno CHRISTO compendio, ac vera reperiuntur omnia bona, quorum inanes ac mendaces imagines et umbras ceu præstigias mundus hic ostentat†, quas miserum mortalium vulgus tanto animi tumultu, tantis dispendiis, tantis periculis, per fas nefasque persequitur. Quam, obsecro, beatitudinem cum hoc animo conferre queas? qui jam liber sit ab errore,

* blandiebatur — *Frob. et Cerv.* 1519, et *Frob.* 1540, 8°.

† ostendit — *Frob. et Cerv.* 1519.

liber ab affectibus, securus, semper gaudens
 ob testimonium conscientiæ, nulla de re so-
 licitus, altus, sublimis, ac cœlo proximus, jam-
 que supra sortem humanam, qui * CHRISTO ^{CHRISTUS}
 excelsissima petra nixus, omnes hujus seculi
 fucos, tumultus, procellas ex alto rideat,
 negligat, vel potius commiseretur ! Quid
 autem timeat is, qui propugnatorem habeat
DEUM ? Ignominiam ? At summa est gloria
 pro CHRISTO ignominiam pati. Pauper-
 tatem ? At opum sarcinam lubens abjicit,
 quisquis ad CHRISTUM properat. Mortem ?
 At ea maxime in votis est, per quam scit
 sese ad immortalem vitam esse transmitten-
 dum. Qua de re sit sollicitus, cuius Pater
 cœlestis etiam pilos habet annumeratos ?
 Quid autem cupiat is, qui in CHRISTO pos-
 sidet omnia ? Quid enim non commune mem-
 bris et capiti ? Jam vero quanta est hominius
 non modo felicitas, verum etiam dignitas,
 vivum esse membrum sanctissimi corporis
 Ecclesiæ, idem esse cum CHRISTO, eandem
 carnem, eundem spiritum, communem cum
 illo habere Patrem in cœlis, CHRISTUM habere

* qui in Christo — *Frob. et Cerv.* 1519, *et Frob.* 1540, 8°.

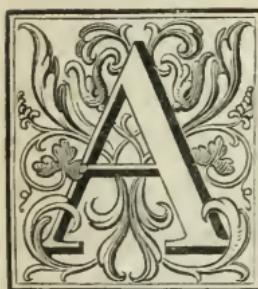
Gustus
felicitatis
futuræ.

fratrem, ad communem cum illo hæreditatem destinatum esse : breviter, jam non hominem esse, sed Deum ! Adde his gustum quendam felicitatis futuræ, quem piæ mentes subinde percipiunt. Hæc, nimirum, viderat, hæc senserat Propheta, cum ait : Nec auris audivit, nec oculus vidit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparasti DEUS diligentibus te.

Proinde, carissimi sodales, si dabimus operam, ut vere CHRISTI membra simus, juxta illud Propheticum dictum : Justus ut palma florebit, etiam in hac vita perpetua quadam adolescentia vernabimus, non animo tantum, verum etiam corpore. Etenim quemadmodum floridus ille JESU Spiritus in nostrum spiritum redundabit, ita noster vicissim in suum corpus influet, et quoad fieri potest, in sese transformabit. Nec poterit tantus animi ac corporis nitor vestium sordes ferre. Nam animus noster habitaculum est DEI, animi domicilium est corpus, porrò vestis et ipsa corporis quodammodo corpus est. Ita fiet, ut capit is puritati totus homo respondeat, donec peracta hac vita ad immortalitatem traducatur.

Epilogus.

GITE igitur, optimi com-militones, ad hanc tantam felicitatem summis viribus enitamur, Duce nostrum JESUM unum admiremur, quo majus nihil esse potest, imò, sine quo nihil est omnino magnum. Hunc unum* amemus, quo nihil esse melius potest, imò extra quem nihil est omnino bonum. Hunc imitemur, qui solus est verum et absolutum pietatis exemplar, extra quem quisquis sapit, desipit. Huic uni inhæreamus, hunc unum amplectamur, hoc uno fruamur, in quo est vera pax, gaudium, tranquillitas, voluptas, vita, immortalitas. Quid multis? summa bonorum est omnium. Extra hunc nihil suspiciamus, nihil amemus,

* unum — deest *Frob.* 1519, et 1540, 8°.

nihil appetamus, huic uni placere studeamus. Meminerimus nos sub illius oculis, et illius Angelis testibus, quicquid agimus, agere. Zelotypus est, nec ulla mundi sordes patitur. Quare puram et Angelicam in illo vivamus vitam, ille sit nobis in corde, in ore, in omni vita. Hunc penitus sapiamus, hunc loquamur, hunc moribus expri-mamus. In illo negotium, otium, gaudium, solatium, spem, præsidium omne colloce-mus. Hic à vigilantium animis nunquam discedat, hic dormientibus occurset. Hunc et literæ nostræ, et lusus etiam sapiant, per hunc et in hoc crescamus, donec occurramus in virum perfectum, et gnariter obita militia perpetuum cum illo triumphum agamus in cœlis. Dixi.

ERASMI Autographum. Jortino olim ē MSS. depromptum.

Ad hor habebus me pro viribus adiutoriū
Unt tamēchi mactum ostendit importul Mone

Bust. Mactu dū Manl An 1527

Ezafing Rot mea manū

*Ad hoc habebis me pro viribus adiutoriū
Nunc tamen si machinis omnibus impetum Monachorum
Bust. Nakali dñi Martini An. 1527.
Erasmus Rot. mea manū.*

prīlam nels Hoc modo fortasse voces in p. 20. adnotatas descriptis ERASMUS.

EXCVDEBAT • IOANNES • NICHOLS • CVM • SOCIIS
OLIM • SCHOLAE • PAVLINAE • ALVMNIS
LONDINI • A • D • M • DCCC • X • VI.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

**Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED**

